

Sinteză monetară nr.1*2001

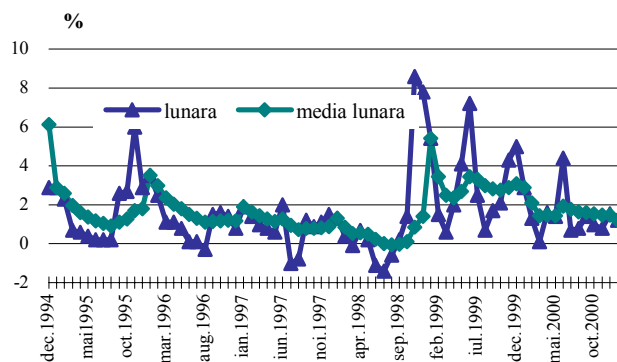
Ianuarie

Inflația

În luna ianuarie 2001 față de luna decembrie 2000 prețurile de consum s-au majorat cu 1.2 la sută (graficul nr. 1), inclusiv: la produsele alimentare - cu 1.5 la sută, la mărfurile nealimentare și serviciile cu plată prestate populației, respectiv, cu câte 0.8 la sută. Nivelul inflației față de ianuarie 2000 a constituit 16.0 la sută.

Prețurile producției industriale au crescut în ianuarie cu 0.8 la sută față de decembrie 2000.

Graficul nr.1. Dinamica inflației

Operațiunile pe piața hârtiilor de valoare de stat

În conformitate cu Politica monetară și valutară a Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2001, din luna ianuarie principala rată a dobânzii în sistemul ratelor dobânzilor stabilite de BNM se va considera **rata de bază** aplicată pentru operațiunile REPO de cumpărare ale HVS, pe termen de două luni, efectuate în cadrul operațiunilor de piață deschisă ale BNM. Pentru luna ianuarie această rată s-a stabilit în mărime de 21.0 la sută anual.

Concomitent, s-au stabilit ratele dobânzii: la facilitatea de lombard în mărime de 26.0 la sută, la creditele "overnight" – 30.0 la sută și la depozitele acceptate de BNM de la băncile comerciale – 3.0 la sută anual. Rata de bază la creditele acordate de

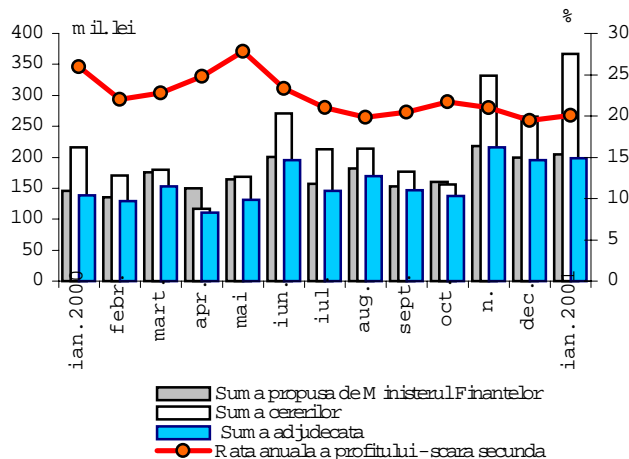
BNM pe termen lung (mai mult de 5 ani) în luna gestionară s-a menținut la nivelul de 15.0 la sută anual.

În luna de referință, ca și în lunile anterioare, operațiunile REPO cu hârtii de valoare de stat (HVS) au servit drept instrument principal de sterilizare a excesului de lichiditate. Prin intermediul acestor licitații, în prezența unei oferte în volum de 70.0 mil. lei și a unei cereri de 128.8 mil. lei, BNM a comercializat din portofoliul său HVS în volum de 68.7 mil. lei (la preț de vânzare). Gradul înalt de solicitare al bonurilor s-a reflectat asupra diminuării ratei REPO medii ponderate în perioada de analiză până la 13.2 la sută.

Paralel cu creșterea cererii față de HVS pe piața deschisă, în perioada de

referință o solicitare considerabilă a HVS s-a resimțit și pe **piața primară**, unde cererea a atins un nivel fără precedent de 367.2 mil. lei (graficul nr.2).

Graficul nr. 2. **Totalurile licitațiilor de comercializare ale HVS pe piața primară**

În luna ianuarie Ministerul Finanțelor, oferind spre plasare HVS în volum de 205.0 mil. lei, a reușit să adjucece bonuri în valoare nominală de 198.1 mil. lei, sau 96.6 la sută din volumul oferit.

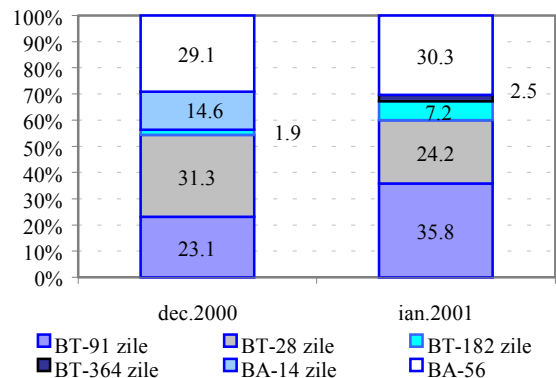
Comparativ cu decembrie 2000, volumul HVS adjudecate în perioada analizată s-a majorat cu 3.1 mil. lei.

Din acest volum băncilor comerciale le-a revenit 89.2 la sută, sau cu 0.8 puncte procentuale mai mult față de luna anterioară. Respectiv, în regres s-a aflat ponderea procurărilor HVS de către clienții băncilor – investitorii autohtoni.

Analizând structura HVS comercializate pe parcursul lunii în diviziune pe termene de circulație, se evidențiază majorarea ponderii bonurilor cu termene de circulații mai îndelungate (graficul nr.3). Totodată, e de menționat, relansarea în această lună a bonurilor de

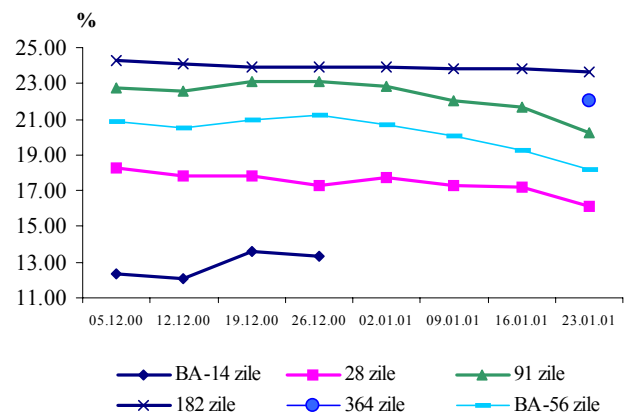
trezorerie (BT) cu termenul de circulație de 364 zile și absența bonurilor de acoperire a decalajului de casă (BA) cu termenul de circulație de 14 zile. Drept consecință, termenul mediu ponderat până la scadență a HVS s-a majorat de la 51 zile în decembrie până la 76 zile în ianuarie 2001.

Graficul nr.3. **Structura HVS adjudecate pe piața primară**

Aceste modificări structurale, respectiv, au determinat majorarea ratei medii nominale a profitului în perioada de referință până la 20.05 la sută anual, în pofida evoluției descendente a profitului la HVS după termenele de circulație (graficul nr.4).

Graficul nr. 4. **Dinamica ratelor nominale ale profitului la HVS în decembrie 2000-ianuarie 2001**

Depășirea volumului încasărilor mijloacelor bănești, ca rezultat al plasării HVS în ianuarie, asupra volumului răscumpărărilor HVS de Ministerul Finanțelor în această perioadă (170.6 mil. lei) a condus la majorarea cu 27.5 mil. lei a volumului HVS emise prin

licitații și aflate în circulație la finele perioadei (390.9 mil. lei).

La 31.01.2001 în Sistemul de înscrieri în conturi au fost înregistrate și se aflau în circulație HVS în valoare nominală de 2143.1 mil. lei, sau cu 16.1 mil. lei mai mult față de finele anului precedent.

Tabelul nr.1. HVS în circulație după deținători la sfârșitul perioadei (%)

	ian. 2000	febr.	mart.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.	ian. 2001
În portofoliul BNM și în calitate de gaj	86.8	87.6	87.4	87.8	87.6	84.0	82.5	82.5	81.5	83.0	82.5	82.9	78.7
În portofoliul băncilor comerciale	12.2	11.4	11.7	11.2	11.5	15.2	16.5	16.5	17.4	15.9	16.1	15.7	20.1
În portofoliul clienților băncilor	1.0	1.0	0.9	1.0	0.9	0.8	1.0	1.0	1.1	1.1	1.4	1.4	1.2

Piata creditelor și a depozitelor

În luna ianuarie curent volumul creditelor acordate economiei a constituit 220.1 mil. lei și a scăzut față de luna decembrie anul 2000 cu 154.2 mil. lei (41.2 la sută). Comparativ cu ianuarie 2000 volumul creditelor eliberate s-a dublat.

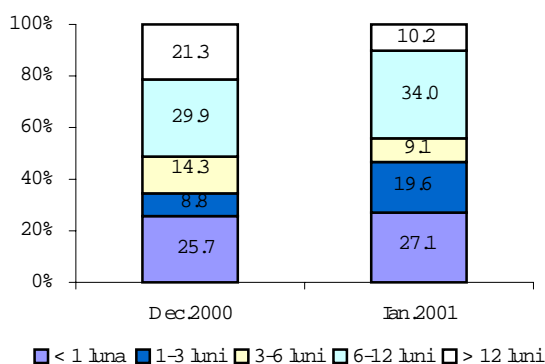
Contractarea volumului creditelor s-a consemnat la ambele componente, resursele acordate în monedă națională având un ritm de scădere superior (46.7 la sută) față de cel al creditelor în valută străină (30.3 la sută).

Volumul creditelor acordate în moneda națională s-a cifrat la 132.2 mil. lei, fiind inferior celui din decembrie cu 116.0 mil. lei și aflându-se sub influența factorilor sezonieri.

Rata medie a dobânzii la creditele în moneda națională a constituit 30.9 la sută anual, scăzând cu 1.4 puncte procentuale față de luna precedentă.

În structura creditelor acordate în moneda națională a crescut ponderea creditelor pe termen de până la 3 luni și

Graficul nr.5. Structura creditelor acordate de băncile comerciale (în MDL)

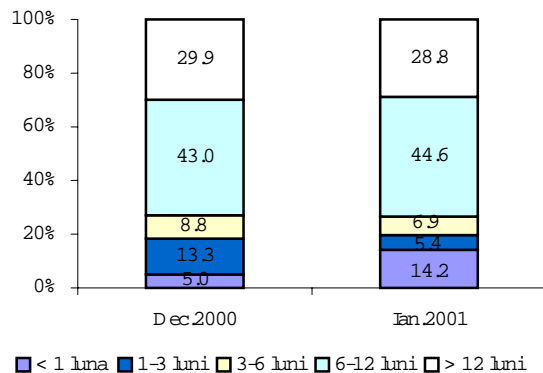

pe termen de 6-12 luni (graficul nr.5). De menționat că, în valoare absolută s-au majorat numai creditele pe termen de 1-3 luni (18.4 la sută).

Volumul creditelor acordate în valută străină s-a micșorat în luna gestionară cu 38.2 mil. lei și a constituit 87.9 mil. lei. Exprimată în dolari SUA, suma creditelor respective s-a redus cu 3.2 mil. USD, însă comparativ cu ianuarie 2000 s-a majorat de 1.5 ori.

În structura creditelor acordate în valută străină se evidențiază creșterea sumelor alocate pe termen de până la o lună (volum dublu), ceea ce a condiționat sporirea semnificativă a ponderii creditelor respective în volumul total al creditelor valutare (graficul nr.6).

Graficul nr.6. Structura creditelor acordate de băncile comerciale (în valută străină)

Rata medie a dobânzii la creditele în valută străină s-a majorat în perioada de referință cu 1.4 puncte procentuale și s-a stabilit în valoare de 16.4 la sută.

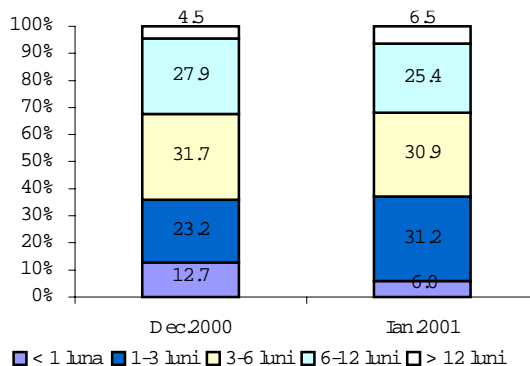
Evoluția mai favorabilă a volumului creditelor acordate în valută străină a condiționat creșterea ponderii lor în volumul total al creditelor de la 33.7 la sută în decembrie 2000 până la 39.9 la sută în ianuarie curent.

Volumul total al depozitelor atrase la termen în luna de gestiune a depășit volumul recepționat în decembrie cu 27.0 mil. lei, sau 15.1 la sută, înregistrând 206.6 mil. lei. Această evoluție se datorează, în special, creșterii sporite (cu 25.9 la sută) a depunerilor în valută străină, în timp ce depunerile în moneda națională au depășit doar cu 2.8 la sută nivelul înregistrat în luna anterioară.

Depozitele la termen în moneda națională au constituit 86.6 mil. lei (spor cu 2.4 mil. lei). În componența lor economiile populației au avut o dinamică mai ridicată, marcând o creștere cu 21.9 la sută și acoperind reculul depozitelor în lei ale agenților economici.

În componența depozitelor atrase la termen în moneda națională, creșteri semnificative au consemnat depunerile cu termen de 1-3 luni și de peste 12 luni, fiind însoțite de ridicarea ponderii lor în volumul total al angajamentelor în lei (graficul nr.7).

Graficul nr. 7. Structura depozitelor atrase de băncile comerciale (în MDL)

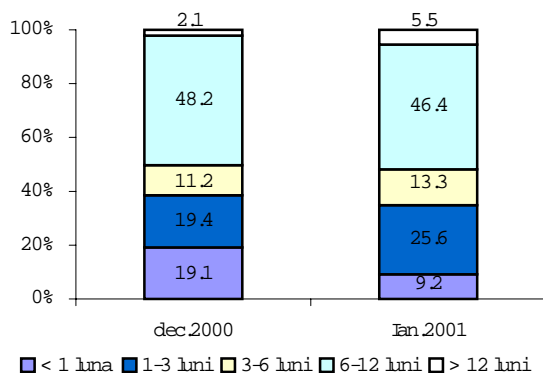
Rata medie a dobânzii constituită la depozitele la termen în moneda națională pe sistemul bancar a fost relativ stabilă, constituind 24.5 la sută anual,

superioară cu 0.6 puncte procentuale celei din luna decembrie.

Depunerile la termen în valută străină s-au majorat cu 24.6 mil. lei, însumând 120.0 mil. lei (echivalentul a 9.5 mil. USD).

În perioada de gestiune în structura angajamentelor în valută străină cu un ritm mai accelerat s-au majorat depozitele pe termen de peste 12 luni (de 3.2 ori), ceea ce a condiționat ridicarea nivelului acestora în totalul mijloacelor atrase în valută străină cu 3.4 puncte procentuale. Depunerile pe termen de 1-6 luni de asemenea au avut o dinamică apreciabilă (spor de 1.6 ori), ponderea

Graficul nr.8. Structura depozitelor atrase de băncile comerciale (în valută străină)

În luna ianuarie volumul operațiunilor pe piața interbancară a însumat 61.5 mil. lei, majorându-se cu 14.7 la sută față de luna precedentă și de 2.3 ori comparativ cu perioada analogică a anului 2000. Tranzacții în valută străină nu s-au efectuat.

Rata medie a dobânzii la creditele interbancare în moneda națională în perioada analizată s-a diminuat cu 1.9 puncte procentuale, constituind 14.9 la sută anual (graficul nr.9).

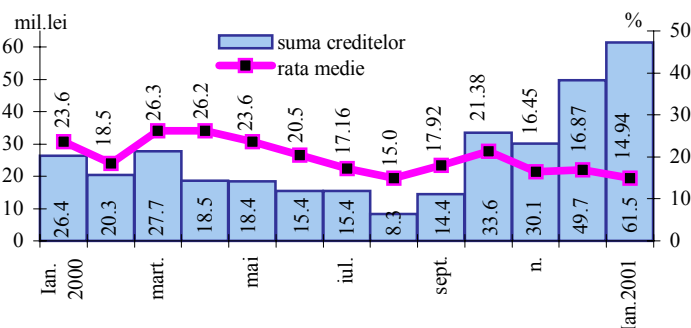
lor în totalul angajamentelor valutare majorându-se față de luna precedentă cu 8.3 puncte procentuale (graficul nr.8).

Totodată, **rata medie a dobânzii la depozitele în valută străină** pe sistemul bancar în ianuarie a marcat o tendință de ușoară scădere, constituind 4.8 la sută anual.

Dinamica sporită a depunerilor în valută străină a contribuit la creșterea nivelului dolarizării depozitelor. Conform datelor privind soldurile depunerilor în valută străină (la vedere și la termen) la situația din 31.01.2001 nivelul dolarizării depozitelor a constituit 51.3 la sută, față de 48.8 la sută în decembrie 2000.

În perioada analizată s-a menținut depășirea volumului total al creditelor asupra volumului depozitelor atrase la termen, deși s-a înregistrat o reducere considerabilă a acesteia față de luna decembrie (cu 181.2 mil. lei), fapt ce denotă tendința aproximării indicatorilor pieței monetare la început de an.

Graficul nr. 9. Rata medie și volumul creditelor acordate altor bănci (în MDL)

Masa monetară

La finele lunii de referință *masa monetară* (M3) constituia 3518.9 mil. lei, sau cu 9.3 mil. lei mai mult față de situația din 29 decembrie 2000. Agregatul monetar M2 (masa monetară în lei) s-a micșorat cu 83.2 mil. lei (3.3 la sută), fiind rezultatul reducerii numerarului în circulație cu 70.4 mil. lei și a depozitelor la vedere în moneda națională cu 61.9 mil. lei.

Creșterea masei monetare (M3) s-a produs pe seama majorării volumului depozitelor la termen în moneda națională cu 49.1 mil. lei și a celui al depozitelor la vedere în valută străină cu 97.5 mil. lei. Exprimat în USD depozitele în valută străină au crescut cu 5.5 mil. USD (6.8 la sută).

Ponderea depozitelor în valută străină în volumul total al masei monetare s-a modificat de la 28.4 la sută în luna decembrie 2000 până la 30.9 la sută în luna ianuarie anul curent.

Activele externe nete (conv.) deținute de sistemul bancar s-au redus cu 1.6 mil. USD, constituind 96.9 mil. USD. În structură s-au consemnat evoluții diferite: în timp ce activele externe nete deținute de BNM s-au redus cu 2.6 mil. USD, cele ale băncilor comerciale au crescut cu 1.1 mil. USD.

Activele interne nete pe sistemul bancar s-au micșorat cu 1.1 mil. lei (0.1 la sută). În luna de referință datoria Guvernului față de sistemul bancar a crescut cu 20.5 mil. lei, în condițiile în care datoria

Guvernului față de BNM s-a redus cu 10.8 mil. lei, iar față de băncile comerciale s-a majorat cu 31.3 mil. lei. Creșterea datoriei Guvernului a fost cauzată de micșorarea depozitului valutar al Guvernului cu 33.4 mil. lei ca urmare a onorării datoriei externe de stat. La diminuarea datoriei Guvernului au dus încasările mijloacelor în sumă de 44.3 mil. lei în conturile bugetare și extrabugetare ale Ministerului Finanțelor.

Volumul creditelor alocate în economie s-a micșorat cu 19.5 mil. lei (0.9 la sută). Această diminuare s-a produs preponderent pe baza reducerii cu 34.8 mil. lei a creditelor în MDL. Regresul procesului de creditare a economiei poate fi explicat, în special, de caracterul sezonier al ciclului economic de afaceri în sectorul real, precum și în cel bancar.

În luna ianuarie datoria creditoare a băncilor comerciale față de BNM s-a redus cu 21.0 mil. lei și a constituit 41.3 mil. lei. Diminuarea acesteia a fost determinată de achitarea creditelor acordate CCL în sumă de 1.3 mil. lei, vânzarea HVS prin acordurile REPO în sumă de 68.7 mil. lei, răscumpărarea HVS prin acordurile REPO în sumă de 48.0 mil. lei și achitarea dobânzii la credite în sumă de 1.1 mil. lei.

Ponderea creditelor acordate băncilor comerciale de către BNM în volumul creditului intern pe BNM s-a diminuat de la 4.3 la sută în luna decembrie a anului 2000 până la 2.9 la sută în luna

ianuarie a. c., fapt ce denotă creșterea creditului intern pe BNM.
ponderii datoriei Guvernului în volumul

Tabelul nr.2. Evoluția structurii masei monetare la sfârșitul perioadei

Componentele masei monetare	Decembrie .2000	Pond.	Ianuarie 2001	Creșt.	Pond.
MASA MONETARA	3509.6	100	3518.9	0.3	100
BANI IN CIRCULATIE	1469.3	41.9	1398.9	-4.8	39.8
DEPOZITE LA VEDERE	493.8	14.1	431.9	-12.5	12.3
- ale persoanelor juridice	468.8	13.4	408.4	-12.9	11.6
- ale persoanelor fizice	25.0	0.7	23.5	-6.0	0.7
DEPOZITE LA TERMEN SI PE TERMEN LUNG	551.1	15.7	600.2	8.9	17.0
- ale persoanelor juridice	99.1	2.8	123.9	25.0	3.5
- ale persoanelor fizice	452.0	12.9	476.3	5.4	13.5
DEPOZITE IN VALUTA STRAINA	995.2	28.3	1087.7	9.3	30.9
- ale persoanelor juridice	535.8	15.2	589.3	10.0	16.7
- ale persoanelor fizice	459.4	13.1	498.4	8.5	14.2
INSTRUMENTELE PIETEI MONETARE	0.2		0.2		

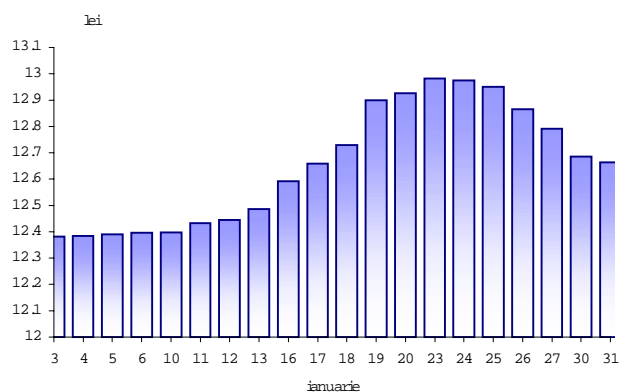
Piața valutară

Pe parcursul ultimelor luni politica valutară a Băncii Naționale a Moldovei a fost orientată spre atenuarea fluctuațiilor excesive ale cursului de schimb al monedei naționale în termeni nominali și reali, consolidarea și menținerea rezervelor valutare internaționale la un nivel acceptabil pentru acoperirea a cel puțin trei luni de import, deservirea continuă a datoriei externe a statului și asigurarea eficienței politicii monetare și valutare.

În luna ianuarie *cursul oficial* de schimb al leului moldovenesc (MDL) față de dolarul SUA (USD) a înregistrat o tendință de depreciere de la 12.3833 pentru 1 USD la începutul lunii până la

12.6641 pentru 1 USD la finele lunii (graficul nr. 10)

Graficul nr.10. Evoluția cursului de schimb MDL/USD în ianuarie 2001

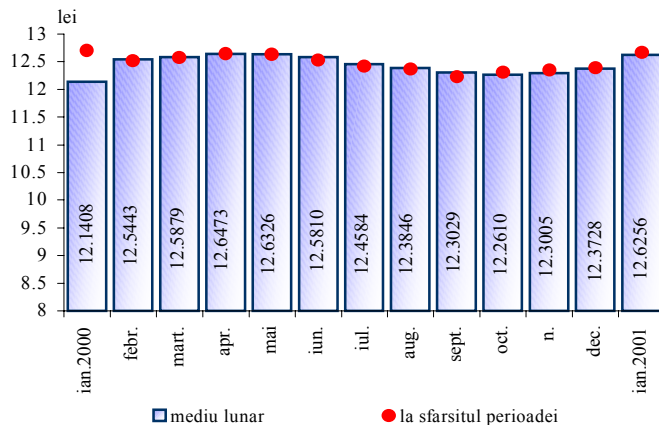

Comparativ cu luna precedentă, MDL în luna ianuarie s-a depreciat cu 2.3 la sută

în termeni nominali și cu 1.1 la sută în termeni reali.

Cursul oficial mediu lunar de schimb al leului moldovenesc față de dolarul SUA în luna ianuarie comparativ cu luna precedentă s-a depreciat de la 12.3729 lei pentru 1 USD până la 12.6256 pentru 1 USD (graficele nr. 10, 11).

Graficul nr.11. Cursului de schimb MDL/USD

Volumul total de dolari SUA tranzacționați în luna de referință pe piața interbancară de către bănci a constituit 62.8 mil. USD, micșorându-se față de luna precedentă cu 30.2 mil. USD. Volumul net al operațiunilor Băncii Naționale a Moldovei pe piața interbancară a fost de 0.6 mil. USD (vânzarea – 0, cumpărarea – 0.6 mil. USD).

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a depreciat de la 0.4410 în luna decembrie al anului 2000 până la 0.4443 pentru 1 rublă rusească în luna ianuarie a anului 2001. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla rusească constituia 0.4322 lei pentru 1 rublă rusească, iar la sfârșitul lunii – 0.4457 lei.

Casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale băncilor comerciale în ianuarie curent au cumpărat 25.7 mil. USD, 3.3 mil. mărci germane, 9.0 mil. ruble rusești, 2243.2 mil. lei românești, 1.2 mil. hrivne ucrainene și au vândut 17.0 mil. USD, 2.4 mil. mărci germane, 7.8 mil. ruble rusești, 2645.2 mil. lei românești, 1.2 mil. hrivne ucrainene.

De menționat că, cursul de schimb al leului moldovenesc la punctele și casele de schimb valutar a reflectat aceeași tendință ca și cursul oficial al monedei naționale în prima și a treia decadă a lunii de referință, iar în perioada 10-23 ianuarie, tendința de depreciere a cursului de schimb al leului moldovenesc la casele de schimb valutar a fost mai pronunțată decât cea a cursului oficial.

Stocul datoriei publice directe și garantate de stat la situația din 31.01.2001 a constituit 1010.03 mil. USD (inclusiv creditele acordate de FMI).

Stocul datoriei externe s-a majorat în mărime nominală cu 1.1 mil. USD, ceea ce a fost cauzat de trageri în cadrul datoriei externe directe. În același interval de timp s-au făcut rambursări în mărime totală de 0.72 mil. USD. Aprecierea cursului dolarului SUA comparativ cu alte valute a contribuit la micșorarea stocului datoriei externe cu 3.98 mil. USD.

Serviciul datoriei externe totale (directe și garantate) pe parcursul lunii ianuarie a însumat 4.145 mil. USD (inclusiv principalul – 1.177 mil. USD și dobânda – 2.968 mil. USD).